5e JAAR — Nr 15

VRIJDAG 20 APRIL 1945

De Sovjet-Unie

Prijs: 3 frank

— ★ —

B S V

1a, Regentlaan, BRUSSEL

— ★ —

WEEKBLAD VAN DE «BELGISCH-SOVJETSCHE VEREENIGING»

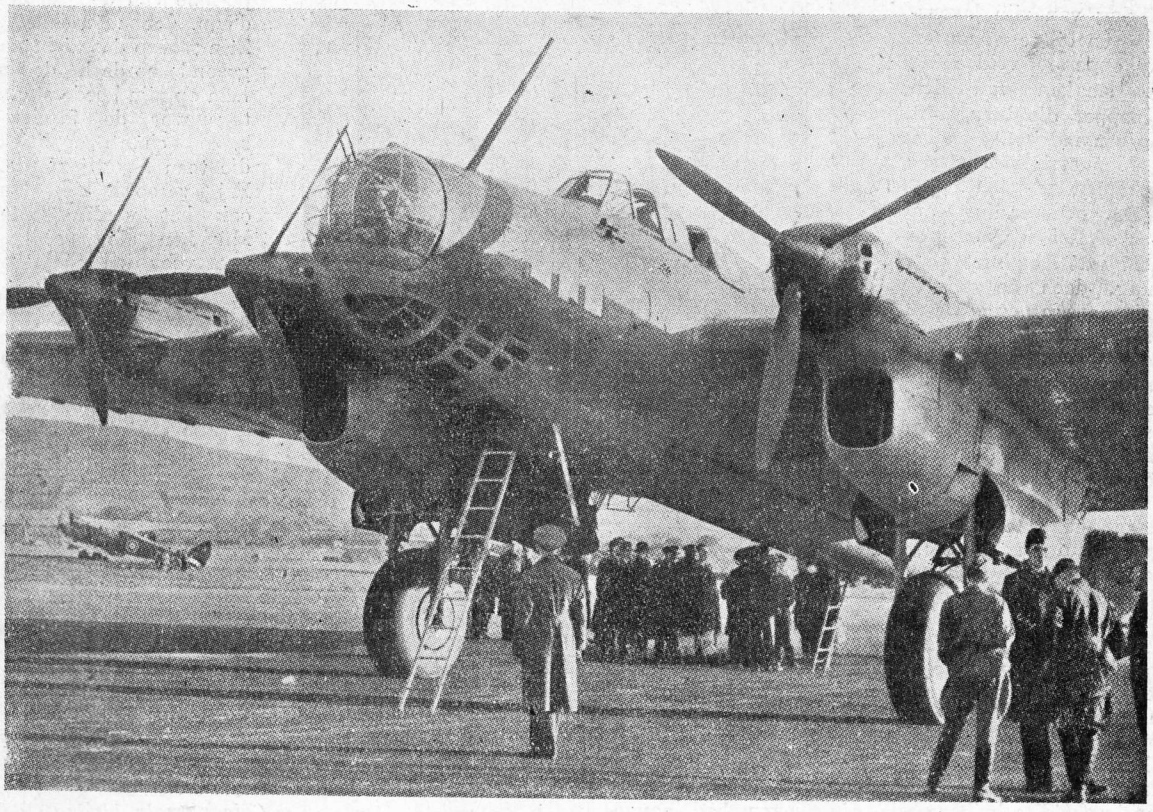

Een machtige viermotorige Sovjet-bommenwerper op een Engelsch vliegveld.

In dit nummer :

blz. 2. — **BIJ HET AFSTERVEN VAN PRESIDENT ROOSEVELT,** door Van den Berghe Leon.
blz. 3-7. — **DE POOLSCHE TWISTAPPEL,** door Van den Berghe Leon.
blz. 4-5-6. — **GROTE FIGUREN UIT DE RUSSIESE LITERATUUR,** door Johan Daisne.
blz. 8. — **SOEVOROV,** door H. W.

Bij het afsterven van President Roosevelt

Op het oogenblik dat men met wiskundige zekerheid het nakende einde van den oorlog in Europa ziet naderen, is President Roosevelt, een der geniale en stoere bewerkers van deze groote wending in het historisch wereldgebeuren, plots gestorven in zijn villa te Warm Springs, alwaar hij de laatste voorbereidselen trof voor de komende wereldkonferentie van San Francisco.

Het was hem dus niet gegeven de verwezenlijking van zijn levensstreven bij te wonen en de opperste voldoening te smaken van den schepper die terugblikt op een moeizaam en na harden strijd tot stand gekomen gewrocht.

De overwinning op den vijand der menschheid was nog niet volledig, doch de zekerheid ervan onbetwistbaar. Het vredesgebouw is nog niet heelemaal afgewerkt, maar een blik op de machtige grondvesten en de harmonische eenklank van het wordende geheel, dragen voor immer het merkteeken van hun scheppers, waaronder den persoonlijken stempel van President Roosevelt.

* * *

Roosevelt nam sinds meer dan twaalf jaar het presidentschap van de Vereenigde Staten waar. Hij werd voor het eerst verkozen in 1932, en was thans de eenige president van de Vereenigde Staten die het tot zijn vierde ambtsperiode bracht.

Hij werd gekozen op een oogenblik dat de wereldkrisis in volle hevigheid woedde en de geesel der werkloosheid schrikbarende afmetingen had aangenomen in de States. Zijn bezorgdheid ging dadelijk naar de oplossing van de ekonomische vraagstukken: de New Deal-politiek doet haar verschijning.

Hij beperkt zich echter niet tot de rol van ekonomisch hervormer. Hij ziet de zaken in hun verband, grooter en ruimer. De afzonderingspolitiek van de States moet worden prijsgegeven, Amerika kan niet meer lijdzaam en onverschillig toezien op de dreigende wolken die zich overal in Europa ophoopen. Roosevelt voelt en weet dat den vrede een ondeelbaar iets is, en weldra schakelen de Vereenigde Staten zich in voor de oplossing der wereldproblemen en het voorkomen van den wereldoorlog.

* * *

President Roosevelt weet ook dat er ergens in het Oosten van Europa een Natie is, die door haar korrekte houding en noesten arbeid, onmogelijk langer over het hoofd kan worden gezien. Zijn realistisch inzicht wint het op ideologische beperkingen en kleineeringen: een zijner eerste daden van groote politieke draagwijdte, is de erkenning van de U. S. S. R., en dit nauwelijks enkele maanden na zijn in diensttreden.

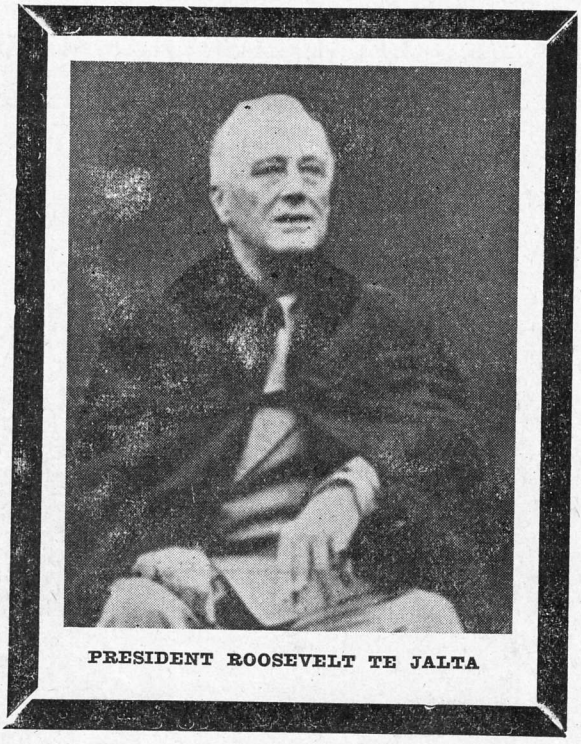

PRESIDENT ROOSEVELT TE JALTA

Ten tijde van München, was Roosevelt een van de weinige Staatslieden die klaar zagen in deze troebele periode van de geschiedenis der menschheid. Zijn scherp doorzicht en gezond oordeel, deden hem op zijn hoede staan tegenover de fascistische chantagepolitiek die toen hoogtij vierde. Hij veroordeelde dan ook het verdrag van München als een gevaar voor den vrede en een typische struisvogelpolitiek. In een rede te Chicago uitgesproken, eischte hij toen dat de fascistische landen in « quarantaine » zouden gesteld worden.

De ondervinding heeft aangetoond dat President Roosevelt het bij het rechte eind had, en de perfide aanval op Pearl Harbour heeft de oogen geopend van de ergste blinden in de States.

De betrekkingen zijn ongekend hartelijk geworden tusschen de beide landen, die thans als verbondenen strijden voor eenzelfde doel: de overwinning op het fascisme en de vestiging van een duurzamen vrede. Op den weg dezer verwezenlijking zijn de namen van Jalta en San Francisco als een symbolische schakel tusschen deze beide naties geklonken.

VAN DEN BERGHE Leon.

(Zie vervolg bladz. 7)

De B. S. V. voegt haar rouwbeklag bij al degenen die in de wereld hun stem hebben laten hooren om de laatste eer te betuigen aan den grooten afgestorvene, die vanaf zijn aanstelling tot President, geijverd heeft om de vriendschap tusschen de Vereenigde Staten en de U. S. S. R. vorm te geven en te versterken.

De beste manier om zijn aandenken te eeren bestaat er in onvermoeibaar te strijden tegen het fascisme voor den opbouw van een rechtvaardigen en vrijen wereld, die nimmer nog oorlog zal kennen.

De Belgisch-Sovjetsche Vereeniging.

De Poolsche Twistappel

POLENS « HISTORISCHE GEBIEDEN »

Na de inval der Mongolen in Rusland in de XIIIe Eeuw, bleef nog enkel het vorstendom Halitsch (het huidige Galicië), zijn onafhankelijkheid behouden tot in het begin der XIVe eeuw, waarna het onder de voogdij kwam van de Litausche grootvorst, die het echter een zekere autonomie liet.

In 1430, maakte de toenmaals in macht groeiende Poolsche Staat er zich meester van.

De Unie van Lublin (1569) deed het Litausche grondgebied met al zijn afhankelijkheden overgaan onder Poolsche heerschappij. Hierdoor breidde Polen zich uit van de Baltische tot aan de Zwarte Zee en van de Weichsel tot de Dnjepr, inbegrepen Lemberg en Kiev, waaruit de Mongolen zich hadden teruggetrokken.

In de XVIe eeuw reeds bezetten de Polen dus de westelijke helft van de Oekraïne, en oefenden er een waar schrikbewind uit.

In 1609 publiceerden de burgers van Lemberg een « klacht » over de wreedheden hunner nieuwe meesters : « Verdrukt worden wij door het Poolsche volk, dat ons doet buigen onder zijn juk. Men verbiedt ons ieder ambacht en iedere bezigheid die een mensch moet toelaten te leven ».

Dit duurde tot in 1648 toen het Poolsche leger werd verslagen door de Oekraïnsche hetman Bohdan Chmelnitsjki.

In 1667 echter, sluit de tsaar met Polen het verdrag van Andrussowo waardoor het westelijk gedeelte van de Oekraïne, tot aan den Dnjepr, aan Polen wordt afgestaan. De linkeroever, met Kiëv, blijft echter aan Rusland.

Deze toestand zal blijven duren tot in de XVIIIe Eeuw, toen Polen geleidelijk verdeeld wordt door zijn machtige buren.

Het is op deze middeleeuwsche rooftochten, die op kleinere schaal werden herhaald in 1919, dat de uitgeweken Poolsche regeering in Londen,de regeering van groot-grondbezitters en kolonels, zich steunt om de grenswijziging van 1939 te verwerpen en dat zij het steeds heeft over de « historische grenzen » van Polen.

De grootheid en de macht van een land ligt evenwel niet in het verleden, maar wel in de toekomst, en is niet afhankelijk van de plaats die het bekleedt in ruimte en omvang, maar wel van den graad zijner ontwikkeling op sociaal, ekonomisch en kultureel gebied, met één woord, van het gehalte van zijn beschavingspeil dat uitstraalt over de tijdgenooten, en dat nooit gebonden is door ruimte of tijd, door beperkingen of verdragen, maar dat universeel is.

* * *

POLEN TIJDENS DEN EERSTEN WERELDOORLOG.

Toen in 1914 de oorlog uitbrak, werd het gevierendeelde Polen een slagveld.

De drie Staten die het hadden overweldigd en verdeeld : Rusland, Duitschland en Oostenrijk-Hongarije, ontpopten zich plots als de verdedigers der kleine naties, en zij wedijverden om de Polen in het gevlei te komen door beloften van zelfstandigheid.

In Oostenrijk-Hongarije vormt Pilsoedski een afdeeling Poolsche vrijwilligers, waarmee hij op 6 Augustus 1914 de grens van Galicië overschrijdt. Ter aanmoediging waarvan het Oostenrijksch opperbevel tot de Polen een proclamatie uitvaardigt, waarvan het begin aldus luidt :

« Door Gods wil, die beschikt over het lot der Natiën, en dank zij de macht onzer opperste leiders, hebben de verbonden legers van Oostenrijk-Hongarije en Duitschland, de grens overschreden; hiermede brengen wij aan de Polen de bevrijding van het Moskousche juk! »

De Duitsche Keizer, deze andere bevrijder, blijft ook niet ten achter in beloften. In zijn proclamatie tot de Polen, belooft hij o.a. :

« Wij brengen U de vrijheid en onafhankelijkheid waarvoor uwe voorvaderen zooveel hebben geleden. Moge het Oostersche barbarendom ineenstorten voor de Westersche beschaving die ons eigen is. Sta op, bewust van uw grootsch en glorierijk verleden. Sluit U aan bij de verbonden legers, en samen onze inspanningen vereenigend, zullen wij de Aziatische horden buiten de grenzen van Polen jagen! »

De tsaar kon op zijn beurt niet ten achter blijven. Op 14 Oogst 1914 lanceert grootvorst Nicolaas Nicolaïevitsj, opperbevelhebber der Russische legers, een proclamatie, waarin o.m. gezegd wordt :

« Polen, het uur heeft geslagen waarop de droom uwer vaderen en voorzaten in vervulling zal gaan. Ziedaar anderhalve eeuw dat het levende vleesch van Polen in stukken werd gescheurd, doch de ziel van Polen is niet dood. Zij leeft in de hoop dat het uur zal komen waarop de herrezen Natie zich broederlijk zal verzoenen met het Groote Rusland.

« De Russische troepen brengen U het heugelijke nieuws dezer verzoening. Dat de grenzen die het Poolsche volk verdeelen, verdwijnen, dat het nog slechts één geheel weze onder den scepter van den Tsaar van Rusland. Onder dezen scepter zal Polen herrijzen, vrij in zijn godsdienst, in zijn taal en in zijn zelfbeschikkingsrecht. »

Aan beloften ontbrak het dus van weerskanten niet. Wat ervan terecht kwam, was echter heelemaal iets anders. Toen twee jaar later de Centrale Machten het geheel van het bij Rusland aangehechte Polen veroverd hadden, waren zij blijkbaar hun beloften (het doel heiligt de middelen) al vergeten. Duitschland stelde een gouverneur-generaal aan te Warschau, en Oostenrijk een te Lublin. Te Krakau werd een Poolsch Komitee opgericht, dat ijverde voor de aanhechting bij Oostenrijk, wat de Duitsche Keizer met leede oogen aanzag. Ten slotte kwam er een kompromis tot stand. Op 5 November 1916 verschijnt er een manifest van de Centrale Machten, waarbij deze besloten het op Rusland veroverde Poolsch grondgebied tot een erfelijke en grondwettelijke monarchie om te vormen. Van de deelen die vroeger door Oostenrijk en Duitschland werden ingepalmd, werd natuurlijk geen gewag gemaakt, terwijl de grenzen van den nieuwen Staat evenmin werden bepaald.

Spoedig daarop werd er een Poolschen Staatsraad gevormd, die op 6 Januari 1917 werd aangenomen door de beide keizers. Op 27 Oktober van hetzelfde jaar werd er een Regentschapsraad gevormd.

Ondertusschen had de revolutie van Februari 1917 den tsaar van den troon gestooten. De voorloopige regeering van prins Lvov nam stelling in de Poolsche kwestie, door een proclamatie, gedateerd 29 Maart 1917, en waarin o.m. gezegd werd :

(Zie vervolg blz. 7.)

Grote Figuren uit d

door JOH

10e en laatste lezing

De Soviet

Michail Sjolochov.

Wij zijn thans aan de laatste decennia van de Russiese literatuur gearriveerd: aan de letterkunde der Soviëts. Men kan ze, vanwege de geweldige sociale gebeurtenis in de geschiedenis der mensheid, waarmee ze verband houdt, apart behandelen. Maar men kan ook zeggen dat ze zonder onderbreking aansluit bij de grote traditie van de moderne Russiese literatuur, bij het Russies realisme dat sinds Poesjkin in de Russiese letteren heeft geheerst. Door dit heel speciale, met name idealistiese realisme, is de Russiese literatuur van vóór de revolutie steeds revolutionnair geweest; door datzelfde realisme sluit, als gezegd, de literatuur van na de revolutie, het zgz. **socialistiese realisme,** waarvan Gorki de grootmeester is geweest, zonder onderbreking aan bij het idealisme van de Russiese classieken: Gogol, Toergeniëv, Dostoiëvski, Tolstoi, Tsjechov en zovele anderen. Op dat « socialistiese » realisme heeft het Westen, evenals op de USSR zèlf, niet altijd een juiste kijk gehad. Een goed aantal sprookjes zijn daar nog altijd over in omloop. Evenals in de Soviët-Unie de kinderen niet worden opgegeten, de liefde niet « vrij » is en de kerken niet gesloopt zijn, is de Soviëtliteratuur volstrekt geen letterkunde van alleen maar « vulgaire propaganda ». Het is, en méér dan ooit, een kunst van de mens, en dus van geest en hart, van werkelikheid en ideaal, van strijd en heldhaftigheid. Heeft niet iemand gezegd dat de communistiese maatschappij honderd maal rijker zal zijn aan belangrijke **persoonlikheden** als welke andere maatschappij het ooit kon zijn ? En het is niet omdat de Soviëtliteratuur meestal zoveel zedeliker is dan die van de burgerlike wereld, dat ze daarom minder « schoon » zou moeten heten. Over de Franse revolutie zijn een schep goede romans geschreven — waarom zou de Russiese revolutie als thema voor haar moeten onderdoen ? Waarom zou ze niet evenzeer of nog meer recht hebben op een epos als de « Ilias » ? Vele zijn de lezers van Knut Hamsun die zich intresseren voor een zonderling die ergens in 't hoge noorden de strijd van de mens tegen de natuur gaat aanbinden. Kunnen die zich niet evenzeer of nog heel wat meer intresseren voor de bouw van de Dniëprostroi of de groei-vol-strijd van een kolchoz ? Het is inderdaad waar dat de literatuur der Soviëts zich vooralsnog vooral intresseert voor sociaal-economiese benevens politieke problemen sensu stricto — maar wat zou dat ? Zijn arbeid, ontvoogding, strijd voor leven, recht en liefde, soms minder boeiend dan een geval van echtbreuk of een spokegeschiedenis ? Het is integendeel heel gelukkig dat de Soviëts die themata ook eens op grote schaal en diepgaande wijs in de wereldliteratuur hebben gebracht, en daarmede een kostbare inspuiting van kracht en levenslust, van **optimisme,** aan het vaak naargeestige Westerse boek hebben gegeven.

Onze Westerse literatuur is vooral een consumentenliteratuur, een kunst van en voor nà het werk. We moeten de Soviëts dankbaar zijn ook eens het accent op de producent te hebben gelegd. En daarmee is nog helemaal niet gezegd dat alle literatuur steeds « utilitaristies » zou moeten zijn. Men moet begrijpen dat om zovele redenen, die ik me wel mag sparen hier op te sommen, de Soviëtliteratuur om te beginnen niet anders dan zó kón zijn, en dat het een weldaad voor allen is geweest. Ik herinner hier aan een zin uit mijn eerste causerie: t. w. dat de Soviëts de sociaal-economiese mystici van het ware Christendom zijn, ook al zijn ze niet gewend zèlf zulk een geloofsverklaring af te leggen — maar hun daden spreken voor zichzelf, en dàt is 't wat tèlt. Die altrussischen religiösen Tendenzen, schreef Klabund, nehmen auch im Bolchewismus einen breiten Raum ein. Der Marxismus wandelt sich unverhofft zu einem Neuchristentum, wie er vom Urchristentum herkam. Welnù, die ondergrond, dat Christendom staat er voor borg dat de Soviëts niet altijd alleen maar sociaal-economiese benevens politieke kunst zullen produceeren, al moeten we er toch op wijzen dat de Slaviese mens te allen tijde veel meer dan de Westerse een « zoön politicon » is geweest: men zie maar hoe of bij Poesjkin, Gogol, Toergeniëv, Tolstoi, bij allen ten slotte, de **maatschappelike** vraag een voortdurende zorg is. Ik heb herhaaldelik en met eigen ogen de Soviët-Unie gezien, in '35, in '39, en ik herhaal dat ik het fermste vertrouwen heb dat eensdaags het **metafysiese** moment, dat vooralsnog in de Soviët-kunst ontbreekt, of beter: niet direct bij zijn naam wordt genoemd, weer en t. g. t. zal te voorschijn komen, zoals we dat ook al in onze eerste causerie hebben verzekerd. Heeft Gorki zelf niet verklaard dat, als eenmaal een behoorlike welstand zal bereikt zijn, de vreugden en smarten weer van zuiver **geestelike** aard zullen zijn ? En heeft Klaus Mann niet in het vooruitzicht gesteld dat met de « schoonheid » ook weer het « irrationele » zijn intrede zal kunnen doen ? En het **individu** dus, stricto sensu, maar gelouterd ? In het in 1943 tusschen de Soviëtregering en de Grieks-Orthodoxe Kerk getrofften concordaat zie ik een nieuw feit dat voor dat alles borg staat, als zulks nog nodig was.

Die actuele, sociaal-economiese literatuur der Soviëts is trouwens zo bont als maar mogelik is, zowel

le Russiese Literatuur

AN DAISNE

1e afdeling

tliteratuur

naar inhoud als naar genre en stijl, en onder de Soviëtauteurs zijn er schrijvers die tot de eerste rangen der wereldliteratuur behoren. Meestal onderscheidt men de jonge Soviëtliteratuur toch al in drie etapes: de heroiese jaren van revolutie en burgeroorlog, van 1917 tot 1922; de moeilike jaren van de strijd tegen de door revolutie en burgeroorlog veroorzaakte algemene ontreddering, tijdens de NEP-periode (Nieuwe Economiese Politiek), 1922-27; en de weer heroiese jaren van de zegevierende socialistiese opbouw door de twee vijfjaarsplannen van 1928 af.

Vanwege de papierschaarste en het gebrek aan tijd voor langer werk, is de Soviëtliteratuur vooral met poëzie begonnen. In een vorige causerie hebben we gezien dat de toonaangevende poëtiese school onmiddellik voor de revolutie, dié was van de symbolisten met **Balmont, Sologoeb** (geboren 1863), **Anna Achmatova** e. a. Van deze richting zijn alleen **Blok** en **Brioesov** met de revolutie meegegaan. Van Alexander Blok (1880-1921) hebt u reeds het tere gedicht « In het verre blauwe slaapkamertje » gehoord, gezongen door Viërtinski. Wanneer de revolutie uitbreekt wil Blok « met geheel zijn ziel er naar luisteren ». Hij wordt de zanger van het Petrograd van sneeuwstorm, honger en dood; terecht heeft men zijn wereldberoemd poëma « Dviënadtsat » (De twaalf) de « De profundis » der Revolutie genoemd. Die twaalf zijn soldaten van het Rode Leger en tevens twaalf apostelen — want

... vooraan, met bloedig vaandel,
Door de sneeuwstorm niet zichtbaar
En voor kogels niet trefbaar,
Glijdt daar zachtjes op zijn tenen,
In 't gestuif van sneeuwen edelstenen
En een witte rozenkroon :
Jezus Christus — Godes Zoon !...

Zo zong die bolsjevistische symbolist, die 1921 in het Petrograd van de burgeroorlog van honger is omgekomen, maar blijvend leeft in de Russiese kunst.

Ook **Valeri Brioesov** (1873-1924) was lang voor de Revolutie zijn literaire carrière begonnen. Hij is een leerling van Poesjkin en Tioettsjev en werd leider van de symbolistiese school, wat hem niet belette grote populariteit in de communistiese kringen te genieten; hij was trouwens lid der K. P. — Een dichter die heeft geprobeerd met de revolutie mee te gaan, maar er niet in geslaagd is, was de jonge en begaafde **Sergei Jesénin** (1895-1925), met **Anatoli Marienhof** leider der imaginistiese school. Deze school wilde het woord van zijn inhoud bevrijden: het beeld (imago) was voor hun méer dan de zin. Jesenin bleef echter de Bohémien, verviel na zijn ongelukkig huwelik met de veel oudere Isidora Duncan nog dieper in zijn individualisme, ging aan de drank, en hij die eens gedroomd had dé grote boeredichter te worden eindigde met zelfmoord. — De revolutionnaire dichters uit de heroiese periode zijn Diëmian Biëdny en Vladimir Maiakovski. **Diëman Biëdny** werd 1883 uit een boerengeslacht geboren. Hij is de toornende en bliksemende dichter van de Communistiese Marseillaise.

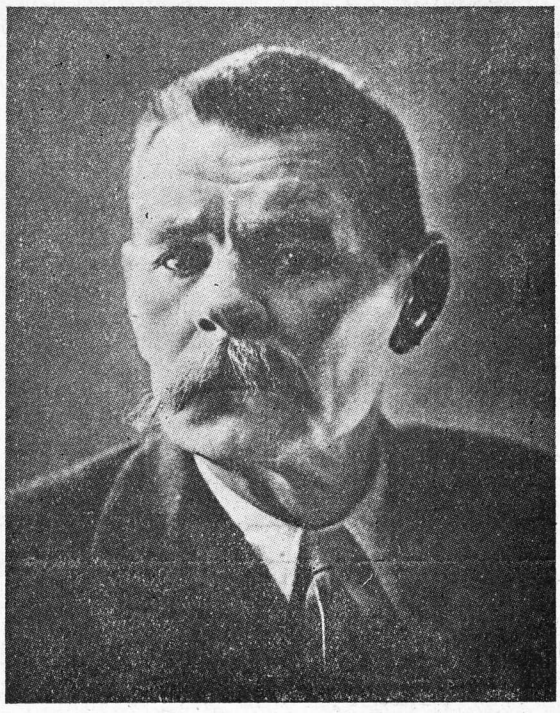

Maxim Gorki.

Gedurende de strijd tegen de witgardisten kreeg het gehele Rode Leger de krijgszangen van Diëmian Biëdny door luidsprekers te horen. In 1923 ontving de dichter de orde van het rode vaandel. Zijn verzen schijnen in de millioenen te lopen. Later is zijn ster wel wat verbleekt om het ondanks alles nog ouderwetse dat in zijn poëzie stak: zulks in tegenstelling tot **Maiakovski** (1893-1930), de geniale Maiakovski, de wezenlike Poesjkin der XXe eeuw en der Soviëts. Maiakovski is een zoon van de Kaukasus; hij werd in Georgië uit het meer dan arme gezin van een boswachter geboren. In 1906 komt hij op het lyceum te Moskou, wordt bolsjeviek en vliegt op vijftien jarige leeftijd voor elf maanden in de gevangenis. Daarna gaat hij de schilderkunst studeren op de School voor Schone Kunsten en sluit zich aan bij de nieuwste school: die van de futuristen. Zijn eerste verzen (1913) verschijnen in een bundel die de veelzeggende titel droeg van « Kaakslag aan de smaak der goegemeente ». Op 't zelfde ogenblik schrijft Maiakovski een futuristiese tragedie die schandaal schopt, onder de bonte betiteling « Vladimir Maiakovski ». Van Maiakovski's futurisme heeft V. Katanian gezegd « Maiakovski was futurist. Maar hij was dieper, breder, hoger, van een veel meer betekenende historiese waarde dan de school waaraan hij is begonnen met zijn naam te verbinden. Maiakovski behoort niet tot die of die literaire school, maar aan geheel het volk ».

Geen wonder ook dat Maiakovski's eerste poëma (1915): « Een wolk met een broek aan », ofschoon het door geen enkele revue werd aanvaard en door de vrienden van de dichter moest worden uitegegeven in eigen beheer (tevens verminkt door de censor), Gorki diep ontroerde en zeer geestdriftig stemde, terwijl ook Lenin zich zeer gunstig uitliet over Maiakovski's betekenis. Reeds van 1914 af had trouwens Maiakovski zich heftig gekeerd tegen de tot « Prins der dichters » verkozen futurist-decadent Igor Severianin. Op 't ogenblik van de revolutie van 1917 was Maiakovski soldaat. Onmiddellik kiest hij de partij der bolsjeviki. Zijn grootse poëma « 150.000.000 » verschijnt zonder auteursnaam: hij wil spreken uit naam van de gehele Unie-bevolking. Hij werkt op het Volkscommissariaat voor Onderwijs, speelt film, en stelt

zich 1919 ten dienste van « Rosta » (Russies Telegrafies Agentschap) waar hij in de loop van twee en een half jaar, 3.200 placards vervaardigt met caricaturen en slagverzen voor de propaganda op alle fronten, zonder een ogenblik te vrezen daardoor z'n kunst te prostitueren. 't Is hier dat hij zijn futuristies talent heeft gelouterd tot het socialisties realisme. Daarna, van 1922 tot aan zijn dood, heeft Maiakovski met al zijn kunst en kracht voor de krant (Izvestia) gewerkt, steeds in de vorm van poëzie, maar poëzie in dienst van het leven, de strijd, de arbeid. Daarnaast schreef hij zijn grote poëmata « Lenin » (1924), « Chorosjo » (= 't is goed) of 10 jaar Soviëtregime (1927) en zijn laatste werk, gewijd aan het Vijfjaarplan : «Uit volle borst». Hij was ook de leider van het tijdschrift « Liëf » (Liëvi Front = het linkse front), heeft verscheidene satiristiese toneelstukken geschreven en honderden en honderden leesbeurten gehouden over de ganse Unie en in het buitenland, waar hij Parijs, Duitsland, Mexico, de Verenigde Staten heeft bezocht. 't Schijnt dat hij zijn toehoorders werkelijk overmande. Hij was een reusachtige kerel, met een geweldige stem, die electries voordroeg. Enthusiast en stug, brutaal en teder, altijd aan 't werk en steeds paraat voor de strijd tegen zijn vele gniepige vijanden, de « functionarissen » van de literatuur, zoals hij ze noemde, de stommelingen en de afgunstigaards die niet konden of niet wilden begrijpen welk genie ze voorhadden. Ook literair-technies was Maiakovski een revolutionnair die de Russiese versificatie een boel verrukkelik nieuws heeft gebracht. On dezelfde leeftijd als Poesjkin, 37 jaar, nam hij, vermoeid, vrijwillig afscheid uit dit leven. Boven op de brief die hij heeft nagelaten stond: « Aan allen ». En verder: « Moedertje, mijn zusters, kameraden, vergeeft mij. Dit is geen middel (ik beveel het niemand aan) maar ik zie geen andere uitweg... De boot der liefde vaarde stuk tegen de stroom van het dagelikse leven... Ik ben kamp met het leven... Weest gelukkig ! ». Zijn gezamenlik werk bedraagt 12 volumina. Een plein in Moskou draagt zijn naam. Stalin heeft van hem gezegd : « de grootste, de beste dichter van ons tijdvak ». Wij onthouden van hem deze andere boodschap die hij met zijn eigen voorbeeld zo schitterend heeft geïllustreerd : « Er bestaan geen regels om poëzie te schrijven. De man die zich dichter heet, schèpt die regels ! » .

Onder de andere beste Soviëtdichters vermelden we Maiakovski's dichtste strijdmakker **Nikolai Assiëiëv** (geboren 1889), **Boris Pasternak** (geboren 1890), **Eduard Bagritski** (1895-1934), een leerling van Sjevtsjenko.

Onder de Soviëtschrijvers van het porza moeten we op de eerste plaats de grootmeester, de vader van alle Soviëtauteurs noemen : **Alexei Maximovitsj Piësjkov,** bijgenaamd **« Gorki »,** d. i. de bittere, geboren 1869 te Nizjni-Novgorod (tans : Gorki) en 1936 laffelik vermoord door de trotskistiese agenten van het fascisme. « Na Lenin, heeft Molotov gezegd, is Gorki's dood het zwaarste verlies voor ons land en voor de gehele mensheid ». Maxim Gorki verloor heel vroeg zijn vader, een koopman, en zijn moeder, een boerin. Op negenjarige leeftijd wordt hij bij eenvoudige familieleden grootgebracht, maar het leven dat hij daar moet leiden is zo ongelukkig dat de knaap vlucht en dienst neemt op een Volgastoomboot. Hij was toen twaalf jaar. Later is hij beurtelings bakker, kruier, verkoopt appelen op straat, wordt klerk bij een advocaat en gaat onder de landlopers leven in Zuid-Rusland. Dat was in 1891. Daar begint hij zijn grotendeels autobiografiese vagebondenverhalen te schrijven, die om hun dichterlik realistiese schoonheid de auteur direct bekend maken in Rusland en in 't buitenland. Deze schetsen zijn vol van liefde voor de natuur en voor de mens, de arme

Vladimir Maiakovski, omringd door Rode Soldaten.

held, de rebel, de eenvoudige filosoof. Gorki brengt hier eindelik die gelukkige vereniging van realisme en idealisme waarnaar de school der volksschrijvers van Grigorovitsj tot Gliëb Oespenski zo hadden getracht. Het geweeklaag is uit, de opgewekte toon van energie, moed en levenslust van het dagende socialistiese realisme breekt door. Een hier welbekend geraakt drama van Gorki is « De slaapstee », waarvan de ellendige bewoners hun levenskracht bewaren zolang hun een illusie op morgen overblijft. Gorki's wereldberoemde roman « Moeder » introduceerde in de Russiese letteren de volksrevolutionnair, tegenover de adellike of burgerlike revolutionnairen die Tolstoi en Toergeniëv reeds hadden gebracht. Om dat heerlike werk werden schrijver en uitgever vervolgd. Gorki werd gevangen genomen, maar er stroomden van uit de hele beschaafde wereld zoveel verontwaardigde petities toe, dat de regering het maar gekleder achtte hem weer vrij te laten. « Gorki, de grote voorvechter van de proletariese kunst », heeft Lenin hem genoemd. Na de revolutie verblijft Gorki, die borstlijder was, ten gevolge van een wanhopige poging tot zelfmoord in zijn jeugd, een tijdje in Italië. Terug in 't eigen land wordt hij de ziel van de gehele Soviëtliteratuur. Alle jongeren danken hem iets. Gorki wordt directeur van het Instituut voor Letterkunde en leidt verscheidene litteraire verzamelingen, m. n. een collectief werk over de geschiedenis der grote Soviëtconstructies (zoals het Witte Zee- Oostzeekanaal) en een ander over de geschiedenis van de burgeroorlog. Van de Revolutie tot 1939 zijn van Gorki's werken 38 en een half millioen exemplaren in de Soviët-Unie verschenen, in 61 talen, waaronder die der Jakoeten en Kalmyken, die vóór de revolutie niet eens een alfabet bezaten. Ook in China is Gorki zeer populair, waar 130 van zijn werken zijn uitgegeven en waar hij een heele pleiade van jonge schrijvers heeft gevormd.

UITBREIDING VAN HET ONDERWIJS IN DE U. S. S. R.

Krachtens een besluit der regeering, zal het onderwijs in de U. S. S. R. voortaan verplichtend zijn voor alle kinderen die den ouderdom van volle zeven jaar hebben bereikt, in plaats van vroeger acht jaar. In 1944 telden de 470 Moskousche scholen ongeveer 400.000 leerlingen, waarvan 90.000 nieuwelingen.

Het onderwijzerskorps telt 15000 leden, waarvan er dit jaar 600 hun opvoedkundige loopbaan beginnen.

Er zijn te Moskou zeven scholen en een opvoedkundig instituut waar 6000 toekomstige opvoeders hun studies doen.

De Poolsche Twistappel

(Vervolg van blz. 3.)

« Getrouw aan de overeenkomsten afgesloten met de Verbondenen, getrouw aan het gemeenschappelijk strijdplan tegen het Duitsch militarisme, beschouwt de Voorloopige regeering de vorming van een onafhankelijken Poolschen Staat, opgebouwd uit al de grondgebieden waar de meerderheid der bevolking van Poolsche nationaliteit is, als de meest zekere waarborg van een duurzamen vrede in het toekomstig hernieuwde Europa. Aan Rusland gehecht door een vrij militair verbond, zal de Poolsche Staat een stevigen wal zijn tegen de drukking der Centrale Machten op de Slavische naties. »

De Voorloopige Staatsraad van Warschau, antwoordde op deze Russische proclamatie o.a. dat, « ...de proclamatie van de Russische Regeering geen gewag maakt van het eeuwenoude Poolsch-Russische geschil betreffende de uitgestrekte landen, gelegen tusschen het **ethnografische (volkenkundige)** Polen en Rusland; landen die sinds eeuwen het lot van Polen hebben gevolgd. Het lot dezer landen zou in het voordeel van het onafhankelijke Polen moeten bepaald worden, waarbij evenwel den wil der volkeren, die ze bewonen, zou moeten geëerbiedigd worden. »

Dus in 1917, nog voor de eigenlijke vorming van den Poolschen Staat, erkenden de toenmalige Poolsche Staatsmannen het verschil tusschen de Poolsche ethnografische grondgebieden aan den eenen kant, en « de uitgestrekte landen gelegen tusschen het ethnografische Polen en Rusland » aan den anderen kant. Hun argumenten waren dus gegrond op een geschiedkundigen toestand van anderhalve eeuw terug, waarbij zij evenwel erkenden dat de bewoners dezer provinciën niet konden beschouwd worden als deel uitmakend van het Poolsche volk.

Pilsoedski en zijn opvolgers verklaarden zich toendertijd akkoord met den Duitschen generalen Staf, voor de vorming van een Polen onder Duitsch protektoraat, waarin noch Posen, noch Galicië, noch Krakau waren begrepen, daar deze aan Duitschland en Oostenrijk-Hongarije moesten blijven, alhoewel Oostenrijk-Hongarije toen nog 84.000 km2 en Duitschland 46.000 km2 Poolsch grondgebied ingepalmd hielden, waarover wijselijk heengestapt werd.

De « bescheidenheid » van Pilsoedski tegenover de toendertijd machtige Duitschers, sloeg later, tegenover de nog zwakke Sovjetmacht, om in een ongelooflijke « vraatzucht ».

* * *

Op 27 Oktober 1917 vaagde de zegevierende Revolutie het Voorloopig Bewind weg. Aan den dubbelzinnigen toestand ten opzichte van Polen werd door de Sovjets een einde gesteld. In November 1917 kondigde Lenin de rechten af van de volkeren van Rusland :

« Al de volkeren van Rusland, genieten van de gelijkheid en het zelfbeschikkingsrecht, gaande tot de afscheuring (van Moskou) en de vorming van onafhankelijke Staten. »

* * *

Op dit oogenblik was de bedrijvigheid der Polen voor het vormen van een onafhankelijken Staat, zeer intens.

In Oogst 1917 hielden de Polen een politiek Congres te Moskou, waar zij den eisch uitdrukten voor « een onafhankelijken Poolschen Staat, samengesteld uit al de verzamelde Poolsche grondgebieden, beschikkend over een zeekust en de mondingen van de Weichsel ». Later komen zij bijeen te Lausanne, en vervolgens te Parijs, waar zij een Poolsch Nationaal Komitee vormen.

Op 3 Maart 1918 zijn de Sovjets, door het verraad van Trotski verplicht het verdrag van Brest-Litovsk te teekenen, waarbij zij moesten verzaken aan al de door de Duitschers en Oostenrijk-Hongarije bezette landsdeelen.

Op 29 Oogst 1918 kondigde de Sovjetmacht een verordening af waarbij de Regeering te Moskou al de diplomatieke akten van de Tsarenregeering uit de XVIII[e] eeuw verloochende, akten die geleid hebben tot de verbrokkeling van Polen.

In het geheel betrof dit dertien Verdragen en Overeenkomsten, beginnende met het geheim verdrag van 4 Januari 1772 betreffende de verdeeling van Polen, en gaande tot het verdrag van 4-16 Oktober 1833 over de gemeenschappelijke behandeling van de Poolsche kwestie. In art. 3 van deze verordening werd « het onvervreemdbare recht op onafhankelijkheid en eenheid » door de Sovjets aan het Poolsche volk erkend.

Op 11 November 1918 stort Duitschland ineen, nadat de andere Centrale Machten het reeds waren voorafgegaan. De in Warschau onder Duitschland en Oostenrijk tot stand gekomen Regentenraad tracht zich nog in stand te houden. Te vergeefs echter.

De oplossing der Poolsche kwestie komt in handen van de overwinnaars van 1914-18.

(Vervolgt.)

VAN DEN BERGHE L.

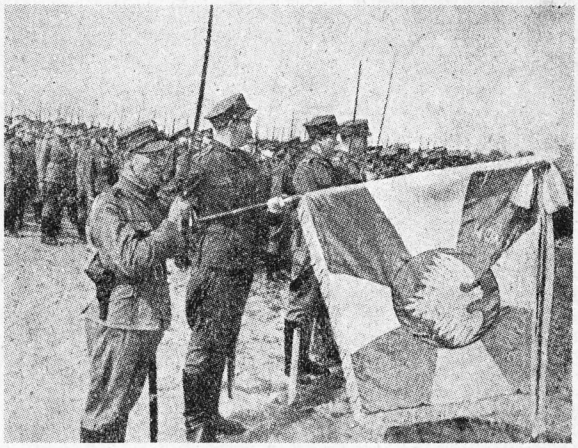

De Kosciusko-divisie van het Poolsche leger dat werd opgericht in de Sovjet-Unie, brengt den groet aan haar vlag. Deze draagt de opschriften: « Voor Uwe en Onze Vrijheid » en « Eer en Vaderland ».

(Vervolg van bladz. 2)

Stalin, die niet kwistig is in loftuitingen, verklaarde van hem : « Roosevelt was een groot organisator van den strijd tegen den gemeenschappelijken vijand en een verdediger van de wereldveiligheid ».

* * *

Zijn nagedachtenis kan dan ook geen grooter eer bewezen worden dan door de voortzetting van zijn levenswerk, waaraan de nieuwe President. M. Truman, plechtig beloofde zijn beste krachten te wijden. Hierin kan hij ongetwijfeld rekenen op de medewerking en de sympathie van alle vrije volkeren, en niet in het minst van de kleine Naties zooals België, die het voor een groot deel te danken hebben aan Roosevelt dat zij hun vrijheid en onafhankelijkheid hebben teruggewonnen.

VAN DEN BERGHE Leon.

SOEVOROV

Tusschen de vele onderscheidingen aan Sovjet-soldaten toegekend, is een der meest bekende ongetwijfeld de Soevorov-orde. Tijdens dezen oorlog heeft de Sovjet-Unie teruggedacht aan het militaire verleden van het Russische volk, en heeft dan ook de heldhaftige figuren uit dit verleden aan het volk tot voorbeeld gesteld. Tusschen hen ontmoeten wij den naam van Soevorov, de groote Russische veldheer der XVIII[e] eeuw.

Soevorov werd geboren te Moskou in 1730 in een gezin van lage aristokratie. Reeds vanaf de vroegste jaren voelde hij zich aangetrokken tot de militaire loopbaan en alhoewel lichamelijk slecht gesteld, ging hij in 1792 in het garde-regiment Semenovsky. Slechts in 1754 werd hij tot officier bevorderd. In 1757 tijdens den oorlog met Pruisen ging hij over tot de cavalerie.

In den loop van de tweede helft der XVIII[e] eeuw was Rusland voortdurend in oorlog met Turkije, ten einde het Krimschiereiland te overheerschen en met Polen, om de Russische gebieden, vroeger door de Polen bezet, terug te veroveren. Aan al deze oorlogen nam Soevorov deel en zijn militair genie omlijnde zich scherp. Nochtans om een snelle loopbaan te hebben volstond het niet militaire successen te behalen, maar men moest in de eerste plaats de gunst van de Keizer bezitten, zooals een Orlov, een Potemkin. En Soevorov kon deze gunst niet bekomen. Voortdurend weigerde hij de bevelen zijner oversten op te volgen; dit werd hem wel vergeven tijdens de vijandelijkheden, gezien zijn talrijke overwinningen, maar men vergaf hem dit nooit aan het Hof.

Tijdens den oorlog met Pruisen werd Soevorov tot kolonel bevorderd. Onmiddellijk wijzigde hij de opleiding in zijn regiment, waaraan het te danken was dat hij op 1 September 1769 in den slag bij Orechov een beslissende nederlaag aan den vijand toebracht. In 1771 versloeg hij het Poolsche leger dat onder de leiding stond van den Franschen kolonel Dumouriez. Soevorov veroverde insgelijks Krakau en bezegelde hiermede het lot van Polen.

In 1773 versloeg hij met 8.000 soldaten, 40.000 Turken bij Kozloedzj en dwong aldus Turkije tot het afsluiten van den vrede van Koetzjoek-Kaïnarzji.

Aldus vervolgde Soevorov zijn loopbaan, afgebakend door een lange reeks overwinningen.

Bij de troonsbestijging van Paul I, in 1796, viel Soevorov in ongenade daar hij zich heftig verzette tegen de Pruisische methoden door dezen half krankzinnigen tsaar ingevoerd. Doch in 1799 werd hij tot opperbevelhebber der Russische en Oostenrijksche legers bevorderd in den strijd tegen Frankrijk op het Italiaansche front.

In dezen strijd bevestigden zich de militaire talenten van Soevorov, die niet alleen te strijden had tegen de Fransche troepen van Massena, maar ook tegen de absurde inmenging van den « Hofkriegsrat » van Weenen, die steeds zijn opvattingen wou opdringen. Een der bijzonderste episoden van dezen oorlog is voorzeker de overtocht der Alpen geweest, waar het Russisch-Oostenrijksch leger slechts gered werd door het genie van zijn aanvoerder. Op het punt staande de eindoverwinning te behalen werd het leger van Soevorov terug naar Rusland geroepen, ingevolge een ernstig konflikt uitgebroken tusschen Weenen en Sint-Petersburg.

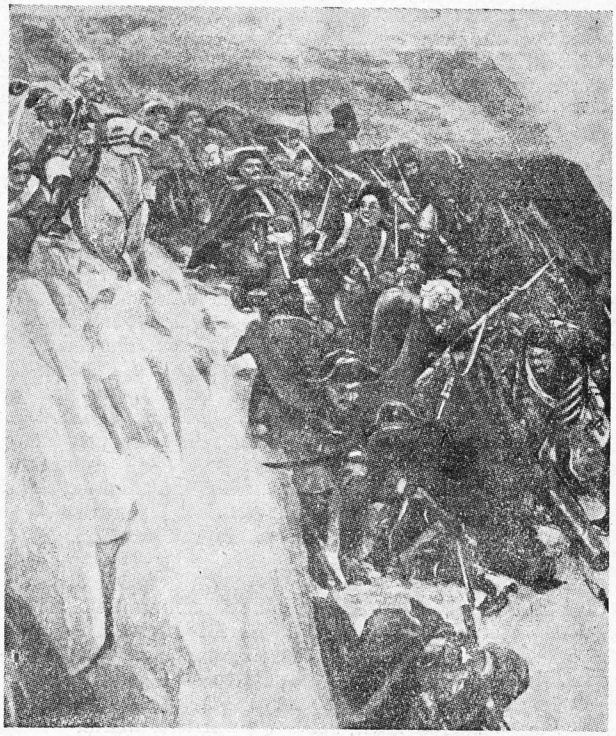

De overtocht van de Alpen geleid door Soevorov. (Naar een schilderij van Soerikov.)

Dezen veldtocht, had het gestel van Soevorov sterk ondermijnd, en welhaast stierf den grooten Russischen generaal.

Op politiek gebied was Soevorov een typisch vertegenwoordiger van zijn tijd, die de voordeelen zijner kastegenooten deelde. Op militair gebied was hij echter een waar revolutionnair. Hij zorgde ervoor dat de militaire opleiding der soldaten logisch en praktisch was. Wanneer hij eenerzijds een harde opleiding eischte, zorgde hij er anderzijds voor dat de soldaten voldoende levensmiddelen en rust hadden, en, eenig in dien tijd, een vergevorderde hygienische verzorging.

Zijn taktiek wierp al de bestaande opvattingen omver. Snelheid was zijn bijzonderste doel. De tegenstrever wist nooit met zekerheid waar Soevorov zich bevond. Hij verkoos den bewegingsoorlog boven den stellingsoorlog en steeds, zelfs in de verdediging, waren zijn troepen in 't offensief.

In dit verband is Soevorov ongetwijfeld een voorlooper van de groote Sovjet-maarschalken en generaals. Zooals hij, stellen zij de menschelijke waarden boven de machinale waarde van een militaire theorie. Zooals hij, leiden zij in de eerste plaats menschen die een onverwoestbaar betrouwen hebben in hun aanvoerder.

En tevens stellen wij vast hoe het Russisch volk steeds een rijke schat van hoedanigheden bezeten heeft, die een man zooals Soevorov kon opwekken, en het Sovjet-regiem tot machtige verwezenlijkingen heeft gebracht.

H. W.

Verantwoordelijke Uitgever: C. LEJEUNE,
1a, Regentlaan, Brussel.

Drukkerij WELLENS-PAY, Ruysbroeckstraat, 35, Brussel.